

Vastaus Reija Frimanin, Anu Hallin ja Hanna Holmberg-Soton sekä 24 muun valtuutetun aloite koulujen uimaopetuksen lisäämistarpeen selvittämiseksi Vantaalla

VD/4975/00.02.00.03/2024

KK/T-LÅ/MK/AA/MS/VV/VT/MT

Reija Friman, Anu Hall ja Hanna Holmberg-Soto sekä 24 muuta valtuutettua jättivät seuraavan valtuuston työjärjestyksen mukaisen valtuustoaloitteen:

”Suomessa uimataidon oppiminen kuuluu perusopetuksessa opetettaviin taitoihin.

Vantaalla uimaopetusta järjestetään esiopetusikäisille sekä perusopetuksen 1–4-luokkalaisille oppilaille. Esiopetusryhmät käyvät uimassa lukuvuoden aikana 2–3 kertaa, 1–4 luokkalaiset oppilaat neljä kertaa.

Valtakunnallisen selvityksen mukaan uimataitoisten 12-vuotiaiden määrä on Suomessa laskenut selvästi. Kun vuonna 2016 uimataidon hallitsi 76 % kuudesluokkalaisista, vuonna 2022 luku oli enää vain 55 % (Uimataitotutkimus 2022). Lasten uimataidon heikentymisen arvioidaan johtuvan muun muassa pandemian aiheuttamasta osaamisvajeesta sekä kehoon liittyvistä epävarmuuksista.

Kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on kunnan tärkeimpiä tehtäviä. Vesi on erinomainen ja monipuolinen liikuntaympäristö ja soveltuu lähes kaikille. Lisäksi uiminen on edullinen ja ympärivuotinen harrastus, joka on useimpien saatavilla.

Me allekirjoittaneet esitämme, että Vantaan kaupunki selvittää koulujen uimaopetuksen riittävyyden ja ryhtyy tarvittaessa toimenpiteisiin uimaopetuksen lisäämiseksi Suomen Uimaopetus- ja Hengenvastausliiton (SUH) tavoitteiden mukaisesti.

Tämän tärkeän kansalaistaidon vahvistamisen tavoitteena on lisätä uimataitoisten määrää Vantaalla ja ennaltaehkäistä hukkumiskuoletia.”

Lisätietoja:

<https://suh.fi/toiminta/uimaopetus/koulujen-uinninopetus/>

[https://suh.fi/wp-content/uploads/2023/06/](https://suh.fi/wp-content/uploads/2023/06/Uimataitotutkimus_2022_Selvitys_kuudesluokkalaisten_ja_esikoululaisten_uimataidosta_seka_koronapandemian_vaikutuksista_koulujen_uinninopetukseen.pdf)

[Uimataitotutkimus_2022_Selvitys_kuudesluokkalaisten_ja_esikoululaisten_uimataidosta_seka_koronapandemian_vaikutuksista_koulujen_uinninopetukseen.pdf](https://suh.fi/wp-content/uploads/2023/06/Uimataitotutkimus_2022_Selvitys_kuudesluokkalaisten_ja_esikoululaisten_uimataidosta_seka_koronapandemian_vaikutuksista_koulujen_uinninopetukseen.pdf)

Kaupunginvaltuusto 17.6.2024 § 24

Päätös:

Päätettiin ottaa asia käsiteltäväksi ja lähettää valtuustoaloite kaupunginhallitukselle valmistettavaksi.

Liite:

- allekirjoitettu Reija Frimanin, Anu Hallin ja Hanna Holmberg-Soton sekä 24 muun valtuutetun aloite koulujen uimaopetuksen lisäämistarpeen selvittämiseksi Vantaalla

Kasvatuksen ja oppimisen sekä kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin toimialat toteavat vastauksenaan seuraavaa:

Vantaan kaupungissa esiopetus- ja peruskouluikäisten uinninopetuksen suunnittelu-, toteutus- ja seurantavastuu jakaantuu kasvatuksen ja oppimisen, sekä kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin toimialojen kesken. Uinninopetusta järjestetään esiopetus- ja perusopetusikäisille oppilaille joko uimaopettajien tai liikunnan lehtoreiden toimesta.

Peruskouluikäisten koulussa järjestettävän uinninopetuksen tavoitteet ja sisältö on määritelty perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa. Esiopetuksen valtakunnalliset opetussuunnitelman perusteet eivät sisällä velvoitetta uinninopetuksen järjestämisestä. Vantaan kaupungin esiopetusikäisille tarjoama uinninopetus on paikallinen ratkaisu.

Uinninopetuksen tavoitteet

Uinninopetuksen tavoitteena on, että yhdeksänteen luokkaan mennessä oppilaat saavuttavat pohjoismaisen uimataitomääritelmän mukaisen uimataidon, sekä riittävät vesipelastustaidot.

Tavoitteet on määritelty eri luokka-asteille seuraavasti:

- 1.–2. luokan aikana: tutustuttaa oppilas vesiliikuntaan ja varmistaa alkeisuimataito.
- 3.–6. luokan aikana: opettaa uimataito (perusuimataito), jotta oppilas pystyy liikkumaan vedessä ja pelastautumaan vedestä.
- 7.–9. luokan aikana: vahvistaa uima- ja vesipelastustaitoja, jotta oppilas osaa sekä uida että pelastautua ja pelastaa vedestä.
-

Uimataitoa arvioitaessa tulisi oppilaiden hallita arvosanan kahdeksan (8) saamiseksi seuraavat taidot:

- 2. luokan päättyessä: Oppilas hallitsee alkeisuimataidon: kastautuminen ja 10 metriä yhdellä uintitavalla.
- 6. luokan päättyessä: Oppilas hallitsee perusuimataidon: 50 metrin matka uiden, kahta uintitapaa käyttäen sekä osaa erillisenä tehtävänä sukeltaa 5 metrin sukelluksen pinnan alla ja hallitsee riittävät tiedot ja taidot vedestä pelastautumiseen.
- 9. luokan päättyessä: Oppilaan uimataito on Pohjoismaisen uimataitomääritelmän mukainen eli hypättyään uintisyvyiseen veteen oppilas pystyy pinnalle päästyään uimaan yhtäjaksoisesti 200 metriä, josta 50 metriä selkäuintia. Lisäksi oppilas pystyy kuljettamaan pelastusvälineen avulla 50 metriä ja sukeltamaan 2 metriin.

Esiopetus- ja alakouluikäisten oppilaiden uinninopetuksen nykytila

Esiopetus- ja perusopetuksen 1–4 –luokkalaisten oppilaiden uinninopetuksesta vastaa kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin toimialan liikunnan palvelualue. Esiopetusikäisille lapsille on Vantaalla järjestetty uinninopetusta vuodesta 2016 lähtien kolme kertaa lukuvuoden aikana. Perusopetuksen 1–4-luokkalaisille oppilaille opetusta on järjestetty neljä kertaa lukuvuoden aikana.

Uinninopetusta järjestetään vuositasolla n. 13 000 oppilaalle ja käyntikertoja on n. 49 000 (41 408 kouluryhmät + 7 686 esiopetusryhmät). Opetusta järjestetään vuoropäivinä neljässä uimahallissa (Tikkurila, Hakunila, Myyrmäki, Martinlaakso). Uinninopetuksen järjestämisestä vastaa Vantaan liikunnan palvelualue kahdeksan uimaopettajan henkilöresurssilla. Vastuualueen esihenkilönä toimii liikunnansuunnittelija. Länsi-Vantaalla uinninopetusta järjestetään kolmella uimaopettajalla, jolloin vain yksi luokka on kerrallaan uimassa. Itä-Vantaalla uinninopetus järjestetään viidellä uimaopettajalla ja

tavoitteena on opettaa kahta opetusryhmää samanaikaisesti. Kahden ryhmän yhtäaikainen opetus onnistuu kuitenkin vain silloin, kun oppilaiden uimataito on toisella ryhmällä riittävä ison altaan opetukselle.

Uimaopettajien henkilöstökulut on budjetoitu liikunnan palvelualueen henkilöstömenoihin. Näiden lisäksi perusopetuksen oppilaiden uinninopetuksesta koituu vuositasolla n. 100 000 €:n kuljetuskustannukset. Perusopetuksen osalta kulut on budjetoitu kasvatuksen ja oppimisen toimialan kuluihin. Esiopetuksen osalta kuljetuskustannuksista vastaa varhaiskasvatuksen palvelualue.

Tunnistettut uimaopetuksen kehittämiskohteet

Syksyn 2024 aikana on valmisteltu merkittäviä kehittämistoimenpiteitä uinninopetuksen laadun parantamiseksi, jotka on otettu jo osittain käyttöön alkuvuodesta 2025. Aikaisemmin käytössä olleet tila- ja henkilöstöresurssit sekä käytännön toimintamallit eivät ole mahdollistaneet riittävää opetusmäärää suhteessa oppilasmäärään. Esiopetuksen ja perusopetuksen oppilasmäärät ovat kasvaneet, ja sen vuoksi liikunnan palvelualue on joutunut edellisen kolmen vuoden ajan hankkimaan uinninopetusta myös ostopalveluna.

Aikaisemmin miespuolisten uimaopettajien työajasta merkittävä osa on ollut varattuna pukutilavalvontaan. Erityisesti Itä-Vantaalla uinninopetusta kuormittavat lisäksi suuri esiopetusikäisten sekä uimataidoltaan heikkojen oppilaiden määrä. Tämän vuoksi opetusryhmiä on voitu ottaa altaaseen monesti vain yksi ryhmä kerrallaan tavoitellun kahden opetusryhmän sijasta. Koska uimataidoltaan heikkojen lasten määrä on lisääntynyt merkittävästi viime vuosien aikana, niin kahden luokan yhtäaikainen opetus yhdessä uimahallissa ei ole enää soveltuva toimintatapa ja siitä on päätetty luopua vuodesta 2025 alkaen.

Vantaalaisten koulujen 5–6-luokka-asteiden oppilaat käyvät uimassa, jos koulut ja luokanopettajat järjestävät uinninopetuksen. Turvallisen uinninopetuksen järjestäminen itsenäisesti edellyttää opettajalta riittävää uinninopetuksen taitoa ja riittävän valvonnan järjestämistä.

Vantaalaisten viides- ja kuudesluokkalaisten uintikäyntien määrästä ei ole tarkkaa tietoa. Luokanopettajien ja oppilaiden toiveissa olisi liikuntapalveluiden tarjoama uinninopetus kuudennelle luokka-asteelle saakka.

Yläkouluikäisten oppilaiden uinninopetuksen nykytila

Yläkouluikäisten, eli vuosiluokkien 7–9 oppilaiden uinninopetuksen vastuu on kasvatuksen ja oppimisen toimialan perusopetuksen palvelualueella. Uinninopetuksen suunnittelusta, toteutuksesta ja arvioinnista vastaavat, muiden liikunnan opetussisältöjen tavoin, liikunnan lehtorit. Opetukseen osallistuminen on oppilaille perusopetuslain mukaisesti maksutonta. Uimahallit keräävät tilastot osallistujamääristä ja lisäävät tiedot uimakerroista kassajärjestelmään. Opetus järjestetään opettajien laatiman liikunnan opetuksen vuosikellon mukaisesti, yleensä koulua lähinnä olevassa uimahallissa. Yhteiskuljetuksia uimahalleihin ei pääsääntöisesti järjestetä, vaan oppilaat siirtyvät uimahallille opettajan antaman ohjeistuksen mukaisesti.

Suomen Uimaopetus- ja hengenpelastusliitto ry:n (SUH) uusien, valmisteilla olevien suositusten mukaisesti uimaopetusta olisi 7–9 luokilla 4 tuntia allasopetusta ja 2 tuntia altaan ulkopuolista opetusta. Opetussuunnitelma ei määrittele eri liikuntamuotojen opetukseen käytettäviä tuntimääriä, joten myöskään tilastotietoa toteutuneista uintikerroista ei ole. Kokemuserusteisesti voidaan kuitenkin

todeta, että oppilaalle SUH:n suositusten mukaiset neljä allastuntia on mahdollista toteuttaa jo nykytilanteessa hyvin. Opettajilla on myös mahdollisuus antaa tukiopetusta niille oppilaille, jotka eivät ole vielä saavuttaneet Pohjaismaisen uintisuosituksen mukaista uimataitovaatimusta.

Tulevissa SUH:n suosituksissa on kaksi altaan ulkopuolista opetustuntia. Mahdollisuus niiden toteutumiseen on terveystiedon oppiaineen opetussisältöjen puitteissa, joissa yhtenä tavoitteena on tukea oppilaan valmiuksia toimia tarkoituksenmukaisesti myös turvallisuuteen liittyvissä tilanteissa.

Suomen uimaopetus- ja hengenpelastusliiton uudet suositukset

Suomen uimaopetus- ja hengenpelastusliitto on luomassa uusia suosituksia vuodelle 2025 koululaisuintien järjestämiseen. Suositusten keskiössä on vesipätevyys, sekä varhaisen iän edut uinninopetuksessa. Vesiturvallisuuden kannalta on tärkeää ymmärtää, että pelkkä ennalta määrätyn matkan uiminen altaassa ei yksin riitä takaamaan turvallisuutta tai ehkäisemään vaaratilanteita vedessä.

Stallman, Moran, Quan ja Langendorfer puhuvat artikkelissaan [From swimming skills to water competence \(Linkki avautuu uuteen välilehteen.\)](#), hukkumisten vähentämiseksi kehitetystä 15 kohdan listauksesta, jolla pyritään varmistamaan riittävät tiedot, taidot ja asenteen turvalliseen vedessä, veden äärellä ja jäällä liikkumiseen.

Uusissa suosituksissa merkittäviä nostoja ovat seuraavat kolme kohtaa:

- Esiopetusikäisten lasten mukaan ottaminen opetuspolkuun
- Altaan ulkopuolisen opetuksen integroiminen luokkaopetukseen
- Mahdollisuus alkeistaitojen aikaisempaan oppimiseen

SUH:n uusi ehdotus koulujen uinninopetuksen tuntirakenteeksi:

- Esiopetus: 3 tuntia allasopetusta ja 2 tuntia altaan ulkopuolista opetusta
- 1. luokka: 6 tuntia allasopetusta ja 2 tuntia altaan ulkopuolista opetusta
- 2. luokka: 6 tuntia allasopetusta ja 2 tuntia altaan ulkopuolista opetusta
- 3. luokka: 6 tuntia allasopetusta ja 2 tuntia altaan ulkopuolista opetusta
- 4. luokka: 4 tuntia allasopetusta ja 2 tuntia altaan ulkopuolista opetusta
- 5. luokka: 4 tuntia allasopetusta ja 2 tuntia altaan ulkopuolista opetusta
- 6. luokka: 4 tuntia allasopetusta ja 2 tuntia altaan ulkopuolista opetusta
- 7. luokka: 4 tuntia allasopetusta ja 2 tuntia altaan ulkopuolista opetusta
- 8. luokka: 4 tuntia allasopetusta ja 2 tuntia altaan ulkopuolista opetusta
- 9. luokka: 4 tuntia allasopetusta ja 2 tuntia altaan ulkopuolista opetusta

Vuoden 2025 aikana toteutettavat toimenpiteet suositusten mukaisen uinninopetuksen järjestämiseksi Vantaalla

Esiopetus- ja alakouluikäiset:

Vantaalla on aloitettu syksyllä 2024 uinninopetuksen kehitystyö osana sähköisen uinninopetuksen hallinnointijärjestelmän kehittämistä. Yhtenä tärkeänä tavoitteena on lisätä varhaisiän ja haasteellisten opetusryhmien uinninopetuksen laatua pienentämällä ryhmäkokoja.

Uinninopetuksen laatua parannetaan Itä-Vantaalla opettamalla vain yhtä opetusryhmää kerrallaan vuoden 2025 alusta alkaen. Tämä on toteutettu jakamalla viiden hengen uimaopettajatiimi opettamaan samanaikaisesti sekä Hakunilan että Tikkurilan uimahalleilla. Näillä halleilla on siirrytty täysipäiväiseen käyttöön vuoropäiväisestä käytöstä.

Järjestely on edellyttänyt yhden uuden uimaopettajan palkkaamista. Vuoden 2025 alusta uinninopetusta on toteuttamassa Vantaalla yhdeksän uimaopettajaa aikaisemman kahdeksan sijasta.

Muutosten myötä oppilaiden uimahallikuljetuksiin tehdään tarvittavat tarkennukset syyslukukaudesta 2025 lähtien. Liikennöivien bussien määrää lisätään 3–6 bussiin aikaisemmasta 2–3 bussista. Uimahalleja lähellä olevien koulujen osalta tullaan lisäämään julkisen liikenteen käyttöä sekä kävellen tapahtuvaa uimahallille siirtymistä.

Näiden lisäksi uimaopettajien työnkuvaa on muutettu niin, että pukutilan valvontavastuu on siirretty kokonaisuudessaan koulujen henkilöstölle, mikä mahdollistaa uinninopetuksen laajentamisen ja tehostamisen. Yhdessä kahden uimahallin samanaikaisen käytön kanssa nämä muutokset lisäävät opetustuntien määrää noin 30 % ja poistavat tätä kautta uinninopetuksen ostopalvelutarpeen.

Kaikista edellä mainituista muutoksista huolimatta on kuitenkin todettava, että Vantaalla ei saavuteta suositusten mukaista uinninopetusta. Uusien suositusten mukaisen uinninopetuksen tarjoaminen edellyttäisi 12 vakituista uimaopettajaa, viiden uimahallin täysipäiväisen käytön sekä 8–10 bussin liikennöinnin päivittäin.

Suunnitteilla olevat ja mahdollisesti myöhemmin käyttöön otettavat muutokset koululaisten uinninopetuksessa

Elmon uimahallin käyttöönotto uinninopetukseen kolmella vakituisella uimaopettajalla syksyllä 2027 tulee lisäämään opetustunteja yhteensä noin 1 200 h verran, jolla voidaan laajentaa uinninopetus 5.–6.-luokkalaisiin (4 tuntia / luokka / vuodessa) tai vaihtoehtoisesti lisätä opetustuntien määrät 1.–3.lk osalta uusien suositusten mukaisiksi (6 tuntia / luokka / vuodessa).

Pedagogisesta ja opetusympäristön laadun näkökulmasta Myyrmäen ja Martinlaakson uimahallien kohdalla käytön laajentamisen sijasta ihanteellisin vaihtoehto olisi Elmon uimahallin lisäksi vielä yhden uimahallin rakentaminen.

Yläkouluikäiset:

Yläkouluikäisten osallistuminen järjestettyihin uintitunteihin saattaa olla haasteellista, sekä murrosiän mukanaan tuomiin syihin että yleisestä uimataidon heikkenemisestä johtuen. Uimahallien olosuhdeparannukset, kuten esimerkiksi peseytymistilojen suihkusermit ja paremmin yksityisyyttä tarjoavat pukutilat mahdollistavat paremman yksityisyyden ja siten tekevät uintikerroista miellyttävämmän.

Tukiopetusmahdollisuuksien tarjoaminen pienemmissä ryhmissä on jo nykyisellään mahdollista, mutta tulevaisuudessa tarve kasvaa, heikon uimataidon omaavien oppilaiden määrän lisääntyessä. Uimaopetuksen laatua seurataan ja mahdollisia lisäresursseja laadun parantamiseksi tullaan tarvittaessa esittämään tulevilla talousarvioissa.

Tiivistelmä:

Uinninopetuksen tavoitteet

- Perusopetuksen opetussuunnitelma: Tavoitteena on saavuttaa pohjoismaisen uimataito määritelmän mukainen uimataito ja vesipelastustaidot.

- Esiopetus: Ei valtakunnallista velvoitetta, mutta Vantaan kaupunki tarjoaa uimaopetusta paikallisena ratkaisuna.

Uinninopetuksen järjestämisvastuut Vantaalla

- Esiopetus ja luokat 1–4: Vastuu liikunnan palvelualueella.
- Luokat 5–6: Opetus toteutuu, jos koulut ja luokanopettajat pystyvät sen itsenäisesti ja turvallisesti järjestämään.
- Luokat 7–9: Vastuu perusopetuksen palvelualueella, opetuksesta vastaavat liikunnan lehtorit.

Esiopetusikäisten ja luokkien 1–4 uinnin opetuksen nykytila, haasteet ja kehitysehdotukset

- Aikaisemmin: 3–4 uintikertaa lukuvuodessa, käytössä 8 uimaopettajaa ja 4 uimahallia.
- Haasteet: Tila- ja henkilöresurssit eivät riitä nykyisillä toimintamalleilla, oppilasmäärien kasvu on johtanut ulkoistamistarpeeseen.
- Käyttöön otettavat muutokset 2025: Tikkurilan ja Hakunilan uimahallien käytön lisääminen, Ryhmäkokojen pienentäminen, uimaopettajien työnkuvan muuttaminen ja pukutilavalvonnan vastuun siirtäminen kouluille. Opetussisältöjen tarkentaminen ympäristöopin opetussisältöjen kanssa.

Yläkouluikäisten uinninopetuksen nykytila, haasteet ja kehitysehdotukset

- Nykytila: 2–4 uintikertaa lukuvuodessa, opetuksesta vastaavat liikunnan lehtorit.
- Haasteet: Murrosiän epävarmuudet ja heikentynyt uimataito vaikeuttavat osallistumista.
- Kehitysehdotukset: Parannukset uimahallien olosuhteisiin, pienryhmä- ja tukiopetus ja opetuksen eriyttäminen ja monipuolisempi allastilojen käyttö. Opetussisältöjen tarkentaminen terveystiedon opetussisältöjen kanssa.

Kaupunginhallitus 10.2.2025 § 12

Kasvatuksen ja oppimisen toimialan vs. apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään

- a) antaa Reija Frimanin, Anu Hallin ja Hanna Holmberg-Soton sekä 24 muun valtuutetulle toimialan esityksen mukainen kaupunginhallituksen vastaus, ja
- b) esittää kaupunginvaltuustolle merkittäväksi kaupunginhallituksen vastaus tiedoksi

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Merkittiin, että kaupunginhallitus jätti asiaan seuraavan yhteisen pöytäkirjalausuman:

”Uuden uimahallin rakentaminen on syytä saada mukaan päivitettävään liikuntapaikkasuunnitelmaan.”

Liitteet:

- Allekirjoitettu Reija Frimanin, Anu Hallin ja Hanna Holmberg-Soton sekä 24 muun valtuutetun aloite koulujen uimaopetuksen lisäämistarpeen selvittämiseksi

Täytäntöönpano: lakiasiat- ja päätösvalmistelu, esitys valtuustolle

Muutoksenhakuohje: 3.1. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:

varhaiskasvatuksen asiantuntija Tiina-Liisa Åkerfelt, puh. +358405864893,
(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

perusopetuksen aluepäällikkö Merja Kuokka, puh. +358 50 312 1912, (etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

liikuntapäällikkö Anton Ahonen, puh. +358 40 620 2897, (etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

liikunnansuunnittelija Mila Sjöblom, puh. +358 40 183 6113, (etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

liikunnansuunnittelija Ville Vahtola, puh. +358 40 511 6274, (etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)